

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

I. De Sacramentis in genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

SACRAMENTARIA

GENEALOGIA
MYSTERIOMACHIAE
LUTHERO-CALVINISTICÆ,

Hoc est,

OPPVGNATIO SACRA-
MENTORVM ARCHI-
hæretica,

PARS III.

De Militantis Ecclesiæ Sa-
cramentis.

QVÆSTIO I.

*An Res & verba Sacramentorum mutare
liceat?*

HÆRESIARCH. GNOSTICI, prius
Nicolaitæ dicti, orti sub annum Chri-
sti 60 Res & Verba Sacramentorū in-
uertebāt, teste Irenæo, l. c. 9. & 18. Epi-
pha. har. 26. Suis tamen certis vteban-
tur verbis & rebus, vt Augustinus dicat, 7. de Bapt.

Dd

c. 25.

c. 25. Facilius inueniuntur heretici, qui omnino non baptizant; quam qui non illa verba baptizant.

LUTHERVS I. de capt. bab. c. de bapt. plus omnibus audeat: Quocumque modo, ait, tradatur baptis- mus, modo non in nomine hominis, sed in nomine Domini tradatur, vere saluum facit. Imo non dubitem, si quis in nomine Domini suscipiat, et si impius Minister non det in nomine Domini, verè baptizatum esse in nomine Domini.

Attamen hanc sententiam anno 1535. retractauit homilia 1. de bapt.

BRENTIVS tamen in Catechismo suo, & CINGLIVS I. de vera & falsa relig. c. de bapt. præscriptam baptismi formam haud multum curant.

PAPISTA. Cetera omnis Sectariorum turba hæc temeritatem auersatur; non tamen, quo nos, ex principio. Illi, quia nullum placere Deo cultum volunt, nisi quem ipse instituit: cetera esse *ἐθελοθεσιαίαν*. Nos quia Sacramenta nouæ legis sunt causa gratiæ, at hanc dare folius Dei est: ergo & Dei, determinare Essentialia Sacramentorum.

2. In veteri lege Deus determinauit ritum Circumcisionis, *Gen. 17.* Agni paschalis, *Exod. 12.* quæ solum typica erant nostrorum Sacramenta, legaleque gratiam afferebant: quò magis vera oportuit determinari, Vide *D. Tho. 3. q. 60. ar. 5.*

Res igitur & Verba immutabiliter designauit Autor ipse Sacramentorum; præsertim quoad verborum substantialem integritatem, constante sibi sensu præscriptorum.

Accidentalis integritas in verbis læsa nil officit: nisi fiat animo nouam introducendi ritum in Ecclesiam. &c. Porro vide in meo *Luthero-caluin. parte*

3. *question. 6.*

* *

QVÆSTIO II.

¶ An Sacramenta conferant gratiam ex opere operato?

HÆRESIARCH. MASSALIANI anno 361. exortus in Mesopotamia; damnati in Conc. Orient. anno 427. docebant, teste Damasc. no I. de hæresib. Sacramenta accepta animi sordes non exiunt, sed preces, quæ ab illis recte fundantur.

ARMENI & Cathari idem.

LUTHERANI: Sacramenta volunt nullam immediatè habere efficientiam gratiæ; sed nuda esse signa: mediatè tamen repræsentantè excitare fidem, quæ iust. fiet.

PAPISTA. Sacramentorum & Signa & Verba sunt tum Significatiua, tum Practica & effectiua gratiæ iustificantis, præsupposita tamen fide.

1. Teste Scriptura multiplice in meo *Antichristop. 2. q. 4. & 1. Pet. 3.* Nos similes formas saluos facit baptisina, qua scil. olim Noe per aquam vere seruatus est cum octo animabus. *Non carnis deposito sordum*, vt in Circumcisione corporali; sed in anima conscientie bonæ, iam expiatæ, in interrogatio in Deum. Quanta typi ac veritatis distantia?

2. Pari typo *Gen. 1. Spiritus Domini ferebatur super aquas*, vt eas fecundaret à piscibus cœu vitales: *Ne mirum sit in baptismo si aqua animare possunt*, ait Tert. lib. de bapt.

3. Omnes, 1. *COR. 10. in Moyse baptizati sunt in nube, & in mari.* Et *Fæc omnia contingebant illis figura*, baptismi sc. At in mari verè submersi sunt Ægyptij, saluatus vero Israel: sic in baptismo peccata percunt, saluantur animæ.

Similes figuras agge. it b *llaxmir. l. 2. cap. 4.*

4. Ratio fauet. i. Sacramenta sunt instituta vt dent certitudinem remissionis peccatorum, Non *Infallibilem*, vt heretici volunt, Luth. *de Capt. bab. c. de bapt.* Kemn. &c. Nec tamen *dubiam*; sed *Moralem*; quoad nos, qui ponere obicem possumus; quoad Sacramentorum autem efficaciam ex opere operato. *Certā* infallibiliter, ob Christi institutionem. Cui tamen & in conferentis intentione defectus accidere potest. Quare ea operantur non solum obiectiue representando, sed vere efficiendo.

2. Quia Verbum prædicatorum facit fidem, *Fides enim ex auditu est*: Rom. 10 at Sacramenta prærequirunt, saltem in adultis A&S. *Si credis e toto corde, licet baptizari*. Itaque hæc quid conferunt, quod præuia fides non contulerat reale ac necessarium.

3. Quacunque lingua non intellectā dentur Sacramenta, efficaciter dantur; at verbum non intellectum nil excitat fidem.

Non ergo operantur more concionis, sed modo ex ipsis manante.

Caluinus *Inst.* 4. c. 15. §. 15. Melanch. in *Locis de bapt.* istudi; *Ego te baptizo &c.* Sic exponere coguntur: *Ego testificor tibi remitti peccata*. V. de meum *Luthero-cal.* p. 3 q. 13.

QVÆSTIO III.

An, & quale quid sit Character Sacramentalis?

HÆRESIARCH. IOAN. VVICLEVS, teste Thoma V Valden. *to. 2. de Sacram. c. 109.* dixit: Characterem Sacramentalem nec affirmat Scriptura, nec ratio probat.

CALVINVS in *Antidoto* sess. 7. Cān. 9. Kemnitius & Heshufius &c. Lutherani similiter.

PAPISTA. At Scriptura eum affirmat, in meo *Antichristo* p. 3. q. 6. Et ratio, in meo *Luthero-caluin. par. 3. quæst. 15. & 16.* probat eundem: & asserunt S. Patres hic.

S. Dionysius lib. de *Ecccl. hierar. cap. 2.* *Baptizatum diuina Maiestas in sui consortium admittit, eique lucem suam perinde ac signum aliquod tradit.*

S. Cyril. in *Catechesi* 4. *Sp. Sanctus tempore baptismi animam tuam obsignat.*

Basil. *orat. 13. Quomodo vendicat te Angelus sibi: si non agnouerit signaculum?*

Chrysof. hom. 2. in *Eph. Characterem Sp. Sancti nos insigniuit. Signati sunt & Israelitæ*; sed circumcisionis notā, vt peccata: nos autem vt filij, Spiritu Sancto.

Aug. lib. de bapt. c. 1. dicit datum in heretico baptismo characterem, sed iam conuerso, *agnosci potius, quam improbari.*

DE BAPTISMO.

QVÆSTIO IV.

Qua Materia sit & Forma debita Baptismi?

HÆRESIARCH. I. MANICHÆI, teste *Aug. de har. c. 46.* execrabantur aquam: quod corporalia omnia à diabolo procreata dicerent:

2. *Marcionista*, quod à malo principio.

3. *Seluciani*: quod aquæ baptismus esset Ioannis Christi in *Sp S.* & igne teste *Aug. de har. c. 59.*

4. *Iacobita* ideo ferro candente crucem frontibus inurebant: teste *Luxemburgio in casalo. her.*

5. *Pauliciani* pro aqua substituebant hæc verba: *Ego sum aqua viva.*

Dd 2

Lv-